

МИЛАН ДЕСПОТОВИЋ (1914—1989)

*На комеморацији поводом смрти професора Милана Деспото-
вића у име Правног факултета у Београду, пригодним говорима
опростили су се шеф Катедре за политичке науке проф. Драгољуб
Кавран и доцент Боривоје Шундерић.*

Реч професора Драгољуба Каврана

Умро је редовни професор Правног факултета у Београду, бивши декан и потпредседник ФК „Црвене Звезде“ др Милан Деспотовић.

Тренутак смрти је тренутак испита; део историје који престаје и — који се обнавља.

Увек се поставља питање које себи постављамо сви, преко сопственог рамена, осврћући се: шта сам урадио, како сам и колико урадио, јесам ли допринео роду и народу, како сам разумео и помогао развоју цивилизације чији сам део.

Проф. Милан Деспотовић припада једној од најтеже погођених генерација професора београдског Универзитета; време је тражило од ње готово све, а дало — мало. Храбро је издржао заробљеништво 1941—45. поднео велики напор у миру, радио је на начин на који је најбоље умео на заштити тековина стечених на Правном факултету у Београду, трајним радом генерација од далеке 1841. до данас. Те тековине обележене критичком мишљу често је морално слаба, за себе уплашена и несигурна бирократска самовоља покушавала да угрози па и уништи.

На Правном факултету, морамо се присетити његове улоге декана 1973/75, када се над Правни факултет наднела опасност виђена по обиму једино у рату у коме земља тада није била. Тада је проф. Деспотовић инстинктивним а дубоким познавањем тадашњих токова политичког живота успео да, радећи са онима у свету политике код којих савест није угасла, прво умири а затим да одврати, одбије и спречи могуће и наговештене најгоре последице: да се са Правног факултета укљони готово трећина наставника, да се једна од најзначајнијих културних и научних институција нације оштети тако да престане да буде језгро умног промишљања стварности, светски значајан а југословенски најутицајнији центар истраживања и учења права. Није то мали напор био, имајући у виду ко је према Правном факултету тада показивао тешку и трајну зловољу. Сетимо се судских процеса људима и самој кући преко њеног гласила „Анали Правног факултета“.

Проф. Милан Деспотовић није у свом раду прихватио идеју потпуног сламања отпора. Колико су му могућности допуштале, смањивао је штету и чинио колико је било могуће да се штета контролише, ране настале у периоду од 1971—75. не продубе и тако, временом, зацеле.

Доживео је, срећом, то време и себи за утеху. Из борби је Правни факултет изашао јачи и морално чистији, богатији за допринос својих жртава заједничком добру. Проф. Деспотовића није својевремено савладао страх ондашњих дефтердара и мутесарифа да, ако не сломе и укљоне сваки отпор, могу нестати у политичкој игри која се у највећој мери играла на рачун Србије и у којој је невештини, непоштењу и кукавичлуку једних играча једино одговарала ситничава мржња и осипаност других.

Сада се може видети да је Факултет изашао из борбе коју му је историја наметнула рањен, али никако и онеспособљен. Био је чак морално ојачан за храброст далековидих својих људи, што је омогућило да се на тако блистав начин јави у својој улози у стварању, неговању и тумачењу права. Нарочито се то огледало у најновијој нашој уставној историји.

Поклонимо се заједно сени проф. Милана Деспотовића и његовом својеврсном доприносу свом народу којег је проф. Деспотовић на свој начин дубоко разумео, и волео у сваком човеку. Слава му!

Реч доцента Боривоја Шундерића

Изненада у стану испуњеном тишином у Невесињској 17, угасио се 16. децембра 1989. године живот професора Милана Деспотовића. Последње године свог живота провео је тихо и мирно живећи, по својој жељи, усамљен у свом стану. До јуче је проф. Деспотовић шетао улицама Врачара, дружио се са многобројним пријатељима и познаницима, да би га после једне шетње смрт изненадила и без сведока прекинула његов живот. Добро је познато да је човеков живот омеђен са два догађаја, од којих ни један ни други у тренутку њиховог настанка за њега самог немају никакав значај. Ради се о догађају рођења и догађају смрти. Ове граничне догађаје човековог живота доживљавају и преживљавају други, тј. њихови савременици испуњени, наступањем првог догађаја, осећањем среће и радости а наступањем другог догађаја осећањем туге и жалости. Између ова два догађаја сваки појединац прелази свој животни пут на коме доживљава многобројне пријатне и непријатне тренутке, чини веће или мање напоре, улаже више или мање рада и труда, оставља за собом веће или мање резултате у зависности од својих способности, умећа и хтења као и друштвених околности у којима живи и ради. Док живи човек прославља дан свог рођења, док је његова смрт за оне који су се са њим дружили и радили, који су га познавали и поштовали тренутак да се подсети и на неки начин овековече његов животни пут и дело. Другарице и другови, поштовани гости, нека ми буде допуштено да у једном кратком излагању подсетим на животни пут и дело професора Милана Деспотовића.

Професор др Милан Деспотовић, рођен је 14. јула 1914. године у селу Мојсињу код Чачка у земљорадничкој породици. Гимназију са матуrom завршио је 1932. године у Чачку, а Правни факултет у Београду 1937. године. По завршеном Правном факултету радио је као судски приправник-волонтер а доцније као званичник-дневничар у Средском суду у Београду. Од 1941. до 1945. године био је као резервни официр у ратном заробљеништву у Грчкој и Немачкој. За време заробљеништва био је јасно опредељен и активно је радио за НОП па су га због тога ратни заробљеници више пута бирали за повереника логора. Према расположивим подацима, налазио се на листи немачких логорских власти за стрељање због испољених активности и залагања за права и положај заробљеника. По повратку из заробљеништва, априла 1945. године преузет је на рад у АСНОС, на положај начелника Комисије за ратну штету, а касније у персоналну службу НР Србије. Од маја 1946. године био је секретар Техничког факултета у Београду, а марта 1949. године изабран за асистента на премућ Радно право на Правном факултету у Београду. Докторат правних наука положио је 1955. године, а 1956. године изабран за доцента за предмет Радно право. Године 1948. Деспотовић је изабран за стипендисту владе СССР за двогодишње студије у СССР-у али стипендију није искористио због политичке ситуације настале у то време. Године 1958. провео је три месеца на раду у Међународном бироу рада у Женеви проучавајући услове рада у појединим земљама. За ванредног професора биран је 1960. године а за редовног 1967. године.

Од објављених радова као најзначајније треба навести следеће: *Право на рад од политичког захтева до позитивно-правног правила; Право на рад* (докторска дисертација); *Право на рад и радничко само-*

управљање; *Проблем заштите на раду у условима примене атомске енергије у мирољубиве сврхе; Права незапослених у свету и код нас* (студија); *Радни односи у Југославији; Радни односи у условима самоступрављања; Неки проблеми социологије рада* (књига); *Радни односи и социјално осигурање* (скрипта); *Рад и радни односи* (студија); *Кодификација радног права; Начело узајамности и солидарности у радном праву; Прво социјалистичко радно право у свету* (коауторски рад са проф. др А. Балтићем), и др.

Наставни рад професор Деспотовић почиње избором у звање доцента. Он је изводио наставу на општем курсу из предмета Радно право, и то предавања, вежбе, консултације и испите, а по потреби то је чинио и на предмету Увод у право. Поред тога, изводио је наставу и на курсу за припрему доктората из Радно-социјалне групе, учествовао у оцени и у одбрани докторских дисертација а такође био и члан комисија на усменим докторским испитима од када су уведени. Стручни и друштвени рад проф. Деспотовића одвија се како на нашем Факултету, тако и ван њега. Био је члан разних комисија на Факултету, два пута биран за профекана Правног факултета и то 1962/63, 1963/64. и 1964/65, а функцију декана Правног факултета вршио шк. 1973/74. и 1974/75. године. У свом раду на овом пољу проф. Деспотовић је био врло иницијативан, активан, врло тактичан у односу са студентима, наставницима и особљем на Факултету, а својим предлозима је допринио решавању школских питања и унапређењу наставе. Такође треба напоменути да је проф. Деспотовић вршио наставу и решавао школска питања и на другим школама и факултетима. Као наставник за Радно право и Социологију рада он је радио на Вишој школи за социјалне раднике у Београду (чији је једно време био и директор), Вишој школи за социјално осигурање у Београду, Правно-економском факултету у Приштини, Правном факултету у Крагујевцу а био је и један од првих проректора Универзитета „Светозар Марковић“ у Крагујевцу. Треба истаћи да је проф. Деспотовић био секретар Секције за међународно право у оквиру удружења за Међународно право и да је активно учествовао у дискусијама везаним за област међународног уређивања положаја радника. Био је и члан Комисије правног савета Савезног извршног већа. У том својству је учествовао у писању Основног закона о радним односима 1965. године.

Проф. Деспотовић је свој стручни и научни рад започео, а може се рећи и завршио, бавећи се једном вечитом и увек актуелном темом, односа рада и човека. Он у свом најзначајнијем делу *Основни проблеми социологије рада* истиче да се рад може посматрати и изучавати са разних становишта и да су сви појавни облици рада уско повезани и међусобно условљени. У вези с тим, проф. Деспотовић пише „Наглашавање уске повезаности и условљености разних манифестација рада потребно је управо због тога што се свака промена у односу рад — човек одражава на све остале компоненте из којих се рад као категорија састоји“. Он је рад, као сложену појаву, изучавао и испитивао са становишта права, социјалног осигурања (или, боље речено, социјалне политике) и са становишта социологије. Као правник се бавио радним правом као научном дисциплином као скупом норми, као односом и као праксом. Почетак своје универзитетске каријере обележио је радovima у којима се бавио социјалним аспектима рада. Треба навести приказ новог закона о социјалном осигурању у „Народном студенту“ и чланак под насловом: „Одредбе Уставног закона о раду“. Поред тога, одржао је и предавања на Коларчевом универзитету на тему: „Социјално-економска права у уставима донетим после другог светског рата“. Проучавањем социјално-економских права започео је универзитетску каријеру да би наставничко звање стекао одбраном докторске дисертације која је за свој предмет имала право на рад 1956. године. Он је изучавао право на рад повезујући га увек са конкретним друштвено-економским односима одређених друштвених заједница истичући при том да су претпоставке његовог остваривања како одребени односи, тако и остваривање других права. Проучавао га је увек у склопу других економских и социјалних права истичући да је оно резултат борбе рад-

ничке класе која је била, како он каже, органски део опште борбе радничке класе за демократска права. У вези са његовим бављењем проблемима истраживања права на рад у реферату за избор у звање ванредног професора пише: „значај Деспотовићевих радова у области истраживања проблема права на рад је у томе што она представљају знатан допринос новој радној теорији у обради једног тако деликатног, сложеног и тешког проблема као што је проблем права на рад и његово остваривање у пракси”. Но и после докторирања проф. Деспотовић и даље истражује ову тему обогаћујући литературу из ове области новим радовима. Проф. Деспотовић се бавио и правима незапослених, како у свету, тако и код нас. Посебно је проучавао системе старања о незапосленима истичући, при том, да старање о незапосленим лицима представља такву друштвену делатност која је усмерена на предузимање одговарајућих мера да се лицима која нису запослена а желе да раде омогући запослење и да им се истовремено помогне у новцу или натури да се одрже за време док им је због незапослености ускраћена могућност привређивања. У расправама о кодификацији радног права проф. Деспотовић истиче да свака кодификација представља шири проблем од правно-техничког и да садржи у себи економске, политичке идејне, односно теоријске елементе. Она мора, по његовом мишљењу, да буде огледало развитка права а не само формално-правно систематизација бројних прописа у једно јединствено дело. Но, као што сам на почетку рекао, проф. Деспотовић није био, како се то уобичајено каже, правник догматичар за кога све почиње и завршава се у правној норми. Он је гледао и видео даље од правне норме испитујући и оне односе из којих је она произашла и односе који се њеном применом успостављају. Поред права Деспотовић се бавио и социологијом рада. Сматра се једним од утемељивача социологије рада као научне и наставне дисциплине. Обрадио је готово све основне проблеме социологије рада, почев од настанка и њеног формирања па све до појединих тематских области као што су рад као људска и друштвена појава, формирање и адаптација радника, запосленост и могућност искоришћавања радних резерви, професије у савременим условима производње, рад и морал, хуманизација и демократизација међусобних односа у радној организацији итд. У својим радовима проф. Деспотовић је обрадио и основне проблеме и институте социјалног осигурања бавећи се начелима социјалног осигурања где је запажен његов рад о начелу узајамности и у радном праву Југославије. За проф. Деспотовића можемо слободно рећи да је учествовао својим радом, знањем и способностима у изградњи радног законодавства и радног права Југославије као научне и као наставне дисциплине. Ово се исто може рећи и за његов допринос развоју социологије рада.

Поред свог стручног и научног рада на пољу радног права и социологије рада као и рада на унапређењу организације и функционисања свих облика наставе на Факултету и ван Факултета, проф. Деспотовић је учествовао у друштвено-политичком раду дајући му велики допринос. Он је члан СКЈ од 1945. године. У СКЈ је обављао разне дужности; вршио функције секретара ООСКЈ (више изборних мандата), члана Комитета (Конференције СК на Правном факултету); члана Универзитетског комитета у више изборних мандата и др. функције. Такође треба истаћи да је проф. Деспотовић био активан друштвено-спортски радник и да је у друштвено-спортским организацијама са успехом обављао многобројне дужности. Посебно је био ангажован у ФК „Црвена звезда” где је био секретар, потпредседник, а смрт га је затекла у својству члана Савета овог клуба. Обављао је низ функција у ФС Југославије и ФС Србије и у знак признања за постигнуте резултате и допринос за развој спорта добио је највиша одликовања.

Проф. Деспотовић је живео један богат и разноврстан живот; својим радом и ангажовањем је постигао многобројне резултате у разним областима друштвеног живота и зато нека му је вечна слава и хвала.

ДРАГОСЛАВ ЈАНКОВИЋ (1911—1990)

На комеморацији поводом смрти професора Драгослава Јанковића у име Правног факултета у Београду пригодним говорима опростили су се шеф Катедре за правну историју проф. Љубица Кандић и проф. Мирко Мирковић, а на Новом гробљу у Београду на сахрани се од покојника у име Универзитета у Београду опростио ректор проф. Слободан Унковић.

Реч професора Љубице Кандић

Поштована породицо Јанковић,

Смрћу професора др Драгослава Јанковића, Катедра за правну историју Правног факултета остала је без врсног професора и научника и дугогодишњег шефа Катедре. Сви чланови катедре, а посебно његови пријатељи и колеге — сарадници на заједничком послу развијања историјскоправне науке — остали су сиромашнији за једно искрено и дубоко пријатељство. У овом болном пренутку опроштаја са професором Јанковићем, желела бих да се укратко подсетимо његове богате и садржајне биографије.

Рођен је у Лесковцу 1911. године. Гимназију и Правни факултет завршио је у Београду. Пре рата је био службеник Привилеговане аграрне банке у Београду, да би 1940. године био изабран за асистента на Правном факултету у Београду. Докторат историјских наука стекао је 1949. године, са тезом о политичким странкама у Србији XIX века. За редовног професора изабран је почетком 1960. Декан Правног факултета био је од 1962. до 1964. године а школске 1975/76. и 1976/77. године обављао је функцију Ректора Београдског универзитета. Био је и члан Југословенске академије знаности и умјетности и главни уредник редакције за Србију Енциклопедије Југославије. Носилац је више домаћих одликовања као и француске Легије части.

Огроман је допринос проф. Драгослава Јанковића научном угледу Правног факултета и угледу историјскоправне науке, чији је бард био и коју је снагом свог интелекта и стваралачке мисли, научном акрибијом, систематичношћу и објективношћу поставио на пиједестал. Било га је тешко пратити; на своје сараднике деловао је снагом примера, представљајући тешко остварив узор.

Драгослав Јанковић је припадао оној групи научних радника који су својим знањем, широком културом и образовањем, утрли пут не само развоју науке у Србији, већ шире — у Југославији и ван њених граница.

У свом научном раду он је осећао дубоку одговорност за сваку написану реч, за исказану мисао, за теоријску поставку, што је и разумљиво, јер је писао о Србији у XIX и XX веку и о стварању југословенске државе, свестан судбоносног значаја тих догађаја. За њега су научна истина и објективност основна претпоставка за научни рад. Био му је стран сваки национализам. Поштовао је свачија национална убјеђења и опредељења, а био је критичан и према појединим догађајима из историје свога народа, управо због тога што је читав живот провео у трагању за историјском истином.

Широко знање и искуство професор Јанковић је ставио у службу подизања научног подмлатка. Пре свега, његовом заслугом, Катедра за историју државе и права била је школа за научне раднике у области правне историје и то не само са Правног факултета у Београду, већ и са других правних факултета у земљи. Скоро да и нема правног факултета, а да се на њему не налазе асистенти и професори који су магистрирали и докторирали на Катедри за историју државе и права, под руководством професора Јанковића.

Страна му је била импровизација на сваком послу који је радио. Његова предавања на општем курсу и на последипломским студијама

су оригинална и веома савесно припремана. Јасноћа у изражавању и појмовна и садржинска чистота су одлике његовог научног и педагошког рада. Зато су га студенти високо ценити и с поштовањем слушали.

Поштована породицо Јанковић,

Данас када се опраштамо од професора Јанковића, са пуним поштовањем за његову личност и дело, није тешко саопштити нека запажања о његовом богатом научно и педагошком раду, будући да је оставио значајно дело иза себе. Сви садашњи и будући историчари који буду радили на историји Србије XIX и XX века и на историји Југославије, морају консултовати његову богату заоставштину. Међутим, свима нама — његовим пријатељима са Катедре и са Факултета — тешко пада растајак са другом и колегом са којим смо провели скоро четири деценије. Неколико његових асистената из 1950. године отишло је у пензију или ће ускоро отићи, па је дистанца професор — млађи колега настала у времену, замењена другарством и пријатељством. У име тог дугогодишњег другарства и пријатељства, опраштам се данас не само као шеф Катедре за правну историју, него и као дугогодишњи сарадник и пријатељ проф. Јанковића и у име његових бројних пријатеља.

Слава професору Драгославу Јанковићу.

Реч професора Мирка Мирковића

Премда нам је свима знано да се сваки појединачни живот гради, разграђује и неумитно потиरे, неизмерно нас је ожалостила вест да је Драгослав Јанковић отишао заувек. Био је он човек лако препознатљивог достојанства, старалац сопствене и бранилац суседне људске части. О те вредности није се оглушивао. Знао је — поводом њих — да се самоиспитује, друге пита, те да тако изналази и употпуњује меру чојства и личног поштења. Између те његове етичке брижљивости и преданости науци и професури није било раскорака. Сматрао је Драгослав Јанковић да је то саздано изједна, недељиво. Одатле полазећи, у средиште своје пажње сместио је прагање за истином. Тај претешки посао обављао је без тврдње да на истражено и саопштено треба да стави неизбрисиву тачку. Почесто је обзнањивао верност научној сумњи и уверењу да је историографија, као и свака друга наука, врсна и друштвено благотворна само уколико у њој не изгори смисао за ваздашњу ревизију, нове или додатне а инвентивне углове посматрања и разматрања. Сходно томе је и критику сопственог дела сматрао добродошлом праћом за преиспитивања, научна разбистравања, подстреком за новине и њихова усвајања.

Драгослав Јанковић је научно изникао на Правном факултету у Београду. Из београдске правничке и историографске школе примио је есенцију њеног истраживачког духа и смисао за прецизну, садржајну и књижевну вредну реч. Помоћу те школе је учврстио сопствене наклоности за функционално повезивање разнородних а узајамно надопуњујућих дисциплина друштвених наука. Са ослонцем на њих продирао је у бројна подручја и раздобља српске и југословенске, правне и политичке историје. Његова мисао кретала се од феудализма — поглавито српског — па све до силовитих друштвенополитичких струја, класних судара, друштвених превирања и државних преокрета на југословенском простору XX века. Током нешто више од две последње деценије Драгослав Јанковић је своје преокупације усредредио на веома пробране, темељне теме новије историје. С великим зналаштвом обрађивао је државноправне и све основне друштвене проблеме првог српског устанка и потоње Србије. Много чим је обогатио изучавање југословенског питања и стварања прве заједничке државе југословенских народа. Јанковићево истраживачко око је ухватило и испитало многе битне процесе везане за југословенство и његово идејно, друштвенополитичко и државноправно отеловљење. Његовим изванредним напором и дометом откриване су противречности, тегабе, кризе и излази југословенства. При том је резонаовао непристрасно. У оквиру тог његовог отуса, велик и

заслужан обим добили су политичкоисторијско, и државноправно стваралаштво и место Срба и Србије. Разјашњено је, а појединим бистрим новелама продубљено, научно разгледање бити српског националног питања и, нада све, уверења да га његово решавање, уз све унутрашње и међународне опреке, запреке и конгломерате, судбоносно и поштено упућује на везу са југословенском мишљу и југословенским државним телом.

Драгослав Јанковић је дао прворазредне прилоге правноисторијској настави, и васпитању. Био је један од знаменитих градитеља Правног факултета у Београду и правних факултета у више других градова наше земље. Поставио је савремене методолошке основе и садржајне опсеге предмета Историја држава и права југословенских народа. Својевремено је деловао и као управник Историјског одељења Института друштвених наука. У њему је значајно допринео изградњи читаве плејаде сада већ познатих истраживача најновије историје народа Југославије. Тачно се каже да је уз његово предводништво изникла читава једна истраживачка школа. Њени припадници — почетно инспирирани методолошким и тематским импулсима и научном акрибијом Драгослава Јанковића — сада су међу главним носиоцима историографске радозналости у Београду, Загребу, Љубљани, Сарајеву, Титограду, Сплиту, Новом Саду, Приштини, Нишу, Крагујевцу и другде. Укратко, научни програми и подухвати Драгослава Јанковића нису пресушавали све до његовог последњег даха. Чак и почетком јануара ове године, када је примао наше ројенданске честитке, бринуо се за њихово остварење и ритам и квалитет истраживачког корачања неколицине научних полетараца. Разумевао је мене у људским расположењима, али се својски трудио да се његови историографски саборци не предају малодушности и не поустану.

Свим деловима својег стваралаштва, Драгослав Јанковић је допирао и до савремених друштвених питања. Када је о њима реч, правно је уверљиву дистанцу према владајућем догматизму и убитачној слепоћи недемократичности. Са уобичајеним миром и уравнотеженим разлозима истраживача, препознавао их је као произвођаче мрака, наставка и средстава за помор људског прогреса. Последњих година изражавао је радост што надолazi снага демократије и забринутост да она из заседе не буде мучки нападнута. Сваки шовинизам, као израз неујма, био му је одвратан. Био је уверен и саопштавао нам је да мисли да су овој земљи преко потребне критичке и слободарске снаге и поредак у коме ће се такмичити ослободитељски назови и стваралачке друштвене понуде. Надао се да ће томе припомоћи и његова недавно завршена а необјављена историографска студија о политичким странкама у Србији, са поднасловом „Освајање демократије”.

С тим научним и идејним погледима, Драгослав Јанковић је сурделовао и у подизању Енциклопедије Југославије. Као вишегодишњи главни уредник њене редакције за СР Србију, сав свој уређивачки нерв је уложио у бој против заблуда и хотимичних или ненамерних нетачности. Због тога је пролазио кроз мучне тренутке и ударе злудних стрела.

Такав је био Драгослав Јанковић, човек и научник без извештачености, упућивалац одмерене и поуздане поруке и прималац добронамерне речи. Зато је незабораван. Стога његов лик прати наше људско: вечна му хвала и слава!

*Реч ректора Универзитета у Београду
професора Слободана Унковича*

Речи последњег опроштаја од нама драгих људи поред бола увек покрећу и лавину успомена, сећања и слика истргнутих из свакодневног живота. На Универзитету у Београду под сводовима Капетан Мишиног здања тужно је одјекнула вест о губитку нашег драгог професора

Јанковића. Сећамо се тихог, смиреног гласа и мудрих, јасних и визионарских речи нашег ректора универзитета, средином седамдесетих година.

Само је историчар светског реномеа, као професор Драгослав Јанковић, могао са толико спрљивости, мирноће и чврстих убеђења да нам још пре петнаест година говори о Србији и Југославији у којој смо данас. Имао је редак дар да у противречностима и привидима свакодневног живота види неку невидљиву повесну нит, неку упоришну тачку, смисао научног и друштвеног ангажовања.

Ми млађе колеге и поштоваоци дела професора Јанковића, посебно памтимо његове речи да историја не почиње са генерацијом која себе прогласи историјском већ да свака генерација треба од свог времена да учини историјско време, о чему ће судити потоњи нараштаји.

Многе генерације правника а и осталих са нашег Универзитета нису прихватиле наметнуте историјске хипотеке.

Велику заслугу за то има, несумњиво, и професор Јанковић, који је својим ненаметљивим али сугестивним речима и својим књигама и студијама показивао и показао да се привиди, заслепљености и ирационалности не могу предуго одржати, јер са историјске тачке посматрано, то је само трен времена.

А у трену који твори људски живот, професор Драгослав Јанковић је учинио заиста много; стизао је да поред наставног и научног рада буде и утемељивач многих значајних институција. Поменимо само: Историјски институт САНУ, Архивски савет Србије и Југославије, Историјско друштво. Главни је уредник Енциклопедије Југославије за Србију, ректор Универзитета у Београду у периоду од 1975. до 1977. године. Дело достојно највећег поштовања.

Речено језиком филозофије исказ „бејаше једном један човек” значи, пре свега, да постоји неко ко говори његову животну причу и да ће постојати неко ко ће је даље говорити. Историјност једног човека повлачи за собом историјност човечанства. Стога се и све речи последњег опроштаја са професором Драгославом Јанковићем могу у овом узвишеном смислу и разумети.

Нека је вечна слава и хвала ректору Драгославу Јанковићу!